

T R Ž A Š K I D N E V N I K

OB 30-LETNICI SMRTI IVANA CANKARJA

Ivan Cankar: Hlapci (drama)

Kritično poročilo premiere SNG v Škednju

«Hlapci» so v umetnosti prenesen živ kos slovenske politične in moralno-socialne zgodovine. Cankar je z izredno ostrovitostjo za bistvene sestavine človeka in družbe zagradil v razpredeleno življenje slovenskega naroda neposredno po državnoborskih volitvah l. 1907, kristaliziral in nekaterih znacijih v tipu takratno slovensko majhnosti in breznačelnosti, v drugih pokazal pravilno pot v bodočnost (v Jermanu, Kalandri in Lojski), v župniku pa je predložil živo stvarnost takratne klerikalne oblasti po volivni znagi. Konflikt drame, ki ima posebno v prvih dveh dejanjih izrazito satirične elemente, stoji na znacajnih župnikih, ki zahteva od svih svojih faranov hlapčevsko pokorščino, in Jermana, ki se temu diktatu noče podrediti, ker je spoznal boljšo in pravilnejšo pot, za katero se hoče boriti. Ob koncu se sicer umakne z bojišča, toda ne klone in bo nadaljeval borbo v drugem kraju, usodo zaveštana progresivna misli v vasi pa izroči v Kalandrove roke, ki bodo kovalne svete.

Kdor se zdel podrobnejše seznaniti z idejnimi in sociološkimi sestavnimi drame, naj si preberi tehten članek v tretji številki Gledališča, ki ga je napisal režiser Jože Babič.

JOZE BABIC je v svoji režiji «Hlapcev» izločil idejni smisel drame in posameznih likov v njem ter jih postavil z dobrim smisлом za realistično pojmovanje v okvir takratne družbe in časa. Nekatera satirična pretiravanja tipov, ki so nemara usta ogrevljenu dramačiku, je dobro izbrisati in ublažiti. Ob koncu pa se sicer umakne z bojišča, toda ne klone in bo nadaljeval borbo v drugem kraju, usodo zaveštana progresivna misli v vasi pa izroči v Kalandrove roke, ki bodo kovalne svete.

ZUPNIK, ki je moral toliko let neprostoju počivati, je ustvaril tak zdravnik posvetno po figuri in maseki zelo dobro. Vej svoji vlogi se je tudi igralski že precej sprostil in se začel na odru razvijati. Kadpa bo moral paziti še na pravilno izgovarjanje in vokalizacijo.

Jermanova mati je sicer po obsegu majhna, toda karakterno teži idealen župnik. Za zdaj mu ni manjkalo drugega, kot da je imel premalo človeške in igralke teze. Kakor je bil njegov župnik do čatenkov premislen, tako ga je glede občutil vendarle še premilostnega.

JUSTO KOSUTA je z nadučiljenjem ustvaril zrel in zaokrožen lik, ki je zopet razvijel člena v stalni umetniški rasti tega našega odličnega karakternega igralca. Justo Kosuta je nov dokaz, da se mora pravi umetnik razvijati celo v telesnih pogojih in kljub velikim ovratom.

ZUJKO LUKES je igral učitelja Komarja, pijača s šibko moralno hrabrosti s krepko karakterizacijo in zelo velika vloga, ki jo je ustvaril v letosnjem sezonu. Človek se skoraj boji, da bi taku obremenitev končno ne preutrdila igralca ter ga ne silita v površnost. Do zdaj se pri Lukesu na srečo to še ni pokazalo. Pač pa se mi je zdelo, da je nekoliko popustil v jasnosti in prečnosti izgovarjanje. Kot lik pa je bil tudi Komar izveden z velikim davrom vzbujanja in kontrolirane izjave.